

**Työsuhde:
Miten työsuhde
alkaa ja loppuu?**

**Työelämässä
toimiminen**

Sisältö

1. Työsuhde ja työsopimus
2. Työsopimuksen tekeminen
3. Työsopimuksen sisältö
4. Työsuhde loppuu: työsopimus päättyy
5. Lähteet
6. Yhteystiedot

1. Työsuhde ja työsopimus

Sanojen selitys

Mitä tarkoittaa työsuhde ja työsopimus?

- **Työsuhde** (työ + suhde): Kun olet työssä, sinulla on työsuhde. Suhde on kahden henkilön (tai yrityksen) sopimus olla yhdessä. Työsuhde alkaa, kun teet työsopimuksen.
- **Työsopimus** (työ + sopimus) = paperi (tai dokumentti), johon kirjoitetaan sinun työsuhteen säännöt ja kaikki, mitä on sovittu. Laki sanoo, että sopimus täytyy tehdä.
- **Työnantaja** (työ + antaa) = yritys tai organisaatio, jossa teet työtä.
- **Esihenkilö** / esimies = pomo

2. Työsopimuksen tekeminen

Ennen työn alkua

- Teet aina työsopimuksen työnantajan kanssa.
- Voit tehdä työsopimuksen, jos olet 15-vuotias tai vanhempi.

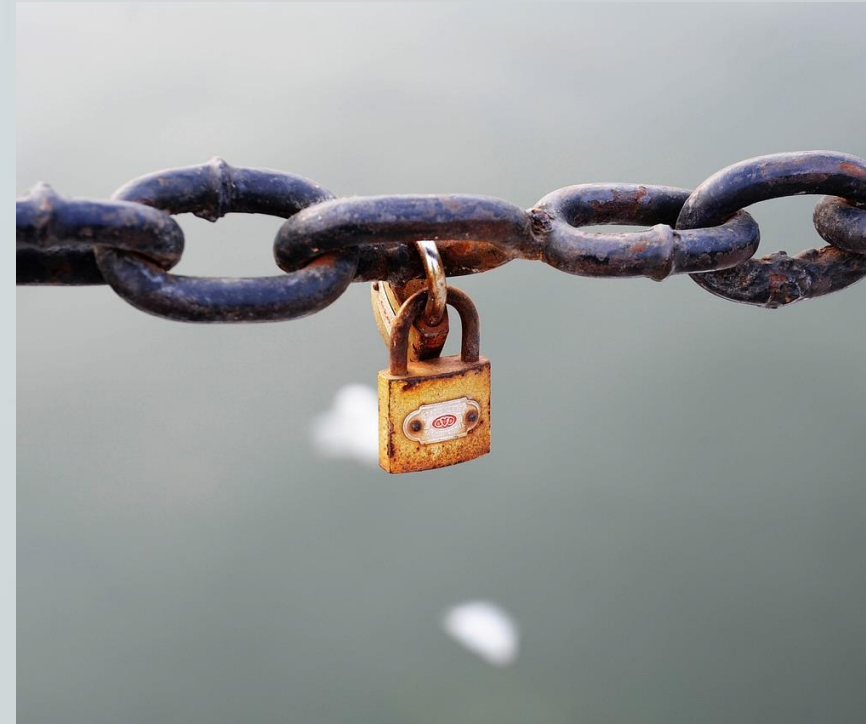
Sopimus paperille

- Tee työsopimus aina kirjallisesti (paperilla).
- Voit tehdä työsopimuksen myös suullisesti (puhumalla), mutta silloin et voi myöhemmin tarkistaa, mitä on sovittu.

Vakituinen työsopimus

- Työsopimus on **toistaiseksi voimassa oleva**, jos siinä ei ole työn päättymispäivää.
- Puhekielessä se on ”vakituinen” työsopimus.
- Sopimus päättyy, kun lopetat sen itse tai kun työnantaja lopettaa sopimuksen.

Määräaikainen työsopimus

- **Määräaikaisessa** sopimuksessa lukee, milloin se **alkaa ja päättyy**, esimerkiksi 1.1.-31.5.2025.
- **Määräaikaiselle sopimukselle on aina syy** eli miksi sopimus on määräaikainen.
- Syy täytyy kirjoittaa sopimukseen.
- Syy voi olla esimerkiksi
  - **sijaisuus**, esimerkiksi äitiysloman sijainen
  - **kausityö**, esimerkiksi kesätyö, jouluapulainen
  - **haluat itse** määräaikaisen sopimuksen.

Koeaika

- Työsopimuksessa voi olla **koeaika**
  - Koeaika tarkoittaa, että työsuhteen alussa
    - sinä voit lopettaa (purkaa) sopimuksen
    - työnantaja voi purkaa työsopimuksen
    - syytä ei tarvitse kertoa.
  - Koeaika on yleensä 4–6 kuukautta.
- Koeaikana sinä ja työnantaja huomaatte, oletteko tyytyväisiä.
  - Työsuhde voidaan purkaa eli lopettaa koeaikana.
  - **Syy ei voi kuitenkaan olla sopimaton**, esimerkiksi se, että olet raskaana.
  - Koeaika ei voi enemmän kuin 6 kuukautta.

Työsopimuksen allekirjoittaminen

- Lue sopimus tarkasti läpi ennen kun allekirjoitat sen.
- Sinun ei ole pakko allekirjoittaa työsopimusta heti.
- Kysy apua ammattiliitosta, jos epäilet, ovatko työsopimuksen asiat oikein (työsopimuksen ehdot).
- Työsopimuksen ehdot = asiat, jotka kuuluvat työhösi.

Tehtävä: yhdistä lauseet oikein.

Tehtävä on myös [WordWallissa](#)

Työsopimuksen voi tehdä, jos on	ei ole päättymispäivää.
Määräaikaisessa työsopimuksessa	olla enintään 6 kuukautta.
Työsopimus kannattaa aina	lukea päättymispäivä.
Toistaiseksi voimassa olevassa sopimuksessa	voivat purkaa työsopimuksen päättyväksi heti.
Määräaikaiseen työsopimukseen täytyy aina	vähintään 15-vuotias.
Koeaika voi	jos syy on epäasiallinen.
Koeaikana työntekijä ja työnantaja	kirjoittaa määräaikaisuuden syy.
Työsopimusta ei saa purkaa koeaikana,	tehdä kirjallisesti.

3. Työsopimuksen sisältö

Mitä työsopimuksessa voidaan määrätä?

- **Työsopimuksessa** ei voida sopia huonompia ehtoja kuin
  - **työehtosopimuksessa** ja
  - **laissa** määrätään.

Työsopimuksen sisältö, selitykset 1

Sopimuksen teksti	Selitys
Työnantaja	Yrityksen nimi, jossa olet töissä.
Työntekijä	Omat tiedot: nimi ja henkilötunnus tai syntymäaika
Sopimuksen alkamispäivä (Sopimuksen päättymispäivä, jos sopimus on määräaikainen)	Alkamispäivä on ensimmäinen työpäivä. Päättymispäivä on viimeinen työpäivä.
Koeaika	Koeajan pituus (montako kuukautta), jos sopimuksessa on koeaika
Pääasialliset työtehtävät	Tärkeimmät tehtäväsi työpaikalla: mitä teet?
Työaika	Kiinteä työaika (aina sama): kuinka monta tuntia teet päivässä tai viikossa? Vuorotyö: teet työtä aamu- ilta- tai yövuorossa Jaksotyö: työtunnit lasketaan 2 tai 3 viikon ajalta, ja eri viikkojen tuntimäärä voi olla eri.

Työsopimuksen sisältö, selitykset 2

Sopimuksen teksti	Selitys
Työntekopaikka	Työpaikan osoite, kaupunki, toimipiste Lisäksi paikat, joihin työnantaja voi kätkeä sinut töihin.
Palkka	Palkkaluokka (työehtosopimuksesta), Tuntipalkka (saat palkkaa jokaisesta tunnista, jonka teet) tai Kuukausipalkka (saat saman palkan joka kuukausi)
Palkanmaksupäivä	Päivä, jolloin palkka maksetaan tilillesi, yleensä 1 tai 2 kertaa kuussa. Esimerkiksi <i>"kuun 15. päivä"</i> tai <i>"kuun 1. ja 15. päivä"</i> .
Irtisanomisaika	Tieto, kuinka pitkään työ vielä jatkuu, jos sinä lopetat tai työnantaja lopettaa sopimuksen. Yleensä <i>"lain mukaan"</i> tai <i>"työehtosopimuksen mukaan"</i> .
Työehtosopimus	Työehtosopimus, jota noudatetaan tässä työsopimuksessa
Päiväys ja allekirjoitus	Työsopimukseen tulee sinun ja työnantajan allekirjoitus.

Tehtävä, vaikeustaso 1: työsopimus

Tehtävä myös [WordWallissa](#)

Yhdistä oikein.	
Työnantaja	15.8.20XX
Työntekijä	4 kk
Työsopimuksen alkamispäivä	Kallen kauppa Oy
Työsopimuksen päättymispäivä	äitiysloman sijaisuus
Määräaikaisuuden syy	5.1.20XX
Koeaika	kuun 15. päivä
Pääasialliset työtehtävät	30 tuntia viikossa
Työaika	Olli Opiskelija
Työntekopaikka	13 € / h
Palkka	Espoossa 12.3.20XX, Matti Myyjä, Olli Opiskelija
Palkanmaksupäivä	Kassatyöskentely, hyllytys
Päiväys ja allekirjoitus	Espoon myymälä, Kauppakatu 20, Espoo

Tehtävä, vaikeustaso 2: työsopimuksen täyttäminen itselle

- Täytä työsopimuslomake.
  - Tee itsellesi sopimus oikeaan yritykseen, johon haluaisit töihin. Voit etsiä netistä yrityksen tai työpaikkailmoituksen.
  - Tallenna tai tulosta lomake.
- Käytä työsopimuksen mallia: [Lataa työsopimusmalli | Työsopimus \(tyosopimus.fi\)](#)

4. Työsuhde loppuu: työsopimus päättyy

Sanoja

- Työsuhde päättyy = työ loppuu
- Työsuhteen päättäminen = työ loppuu
- Työsopimuksen päättäminen = työ loppuu
- Työsuhteen purkaminen (purkaa) = työ loppuu heti
- Irtisanominen =
  - Sinä sanot irti eli lopetat työsuhteen.
  - Työnantaja sanoo irti eli lopettaa työsuhteen.
- Saat potkut = työnantaja irtisanoo sinut.

Työsopimus voi loppua kolmella tavalla

- 1) **Määräaikainen sopimus** loppuu sinä päivänä, joka lukee sopimuksessa.
- 2) Työsuhteen **purkaminen**: työsuhde päättyy heti
  - a) koeaikana
  - b) sinä tai työnantaja **on rikkonut** sopimusta eli ei ole toiminut sopimuksen mukaan.
- 3) **Irtisanominen** (työsopimus ei lopu heti, vaan irtisanomisajan jälkeen: lisää seuraavalla sivulla).

Sinä irtisanot työsuhteen

- Sinä voit irtisanoa työsopimuksen, kun haluat.
  - Lopetat työsopimuksen ja työsuhteen.
- **Määräaikaista** työsopimusta **ei** voi irtisanoa, koska siinä on sovittu lopetuspäivä.
- Syytä irtisanomiseen ei tarvitse kertoa.
- Kirjoita, että irtisanot itsesi työstä eli lopetat työt. Kirjoita se esimerkiksi se sähköpostilla.

Työnantaja irtisanoo sinut: kaksi syytä

1) Huono rahatilanne:

taloudellinen tilanne, virallisesti
”tuotannollis-taloudelliset syyt”

2) Henkilökohtaiset syyt:

(et ole tehnyt työtä hyvin).

- **Kohdassa 2** työnantajan täytyy ensin antaa **varoitus**:
  - Saat aikaa korjata toimintaasi.
  - Työnantaja saa irtisanoa työsopimuksen, jos et paranna toimintaasi.

Irtisanomisajat lain mukaan

TYÖNANTAJAN IRTISANOMISAJAT

Työsuhteen kesto	Irtisanomisaika
Enintään 1 vuosi	14 päivää
1 - 4 vuotta	1 kuukausi
4 - 8 vuotta	2 kuukautta
8 - 12 vuotta	4 kuukautta
Yli 12 vuotta	6 kuukautta

TYÖNTEKIJÄN IRTISANOMISAJAT

Työsuhteen kesto	Irtisanomisaika
Enintään 5 vuotta	14 päivää
Yli 5 vuotta	1 kuukausi

- **Työnantajan irtisanomisajat = pomo sanoo, että työ loppuu.**
- **Työntekijän irtisanomisajat = sinä sanot, että työ loppuu.**
- Mitä pidempään olet ollut töissä, sitä pidempi on irtisanomisaika.
- Tarkista oma työsopimus ja työehtosopimus.

Mitä tapahtuu irtisanomisen jälkeen?

- Saat palkkaa vielä siihen asti, kun työt loppuvat sinulta (irtisanomisessa ilmoitettu päivä).
- Työnantaja kertoo, täytyykö sinun vielä tulla töihin.
- Irtisanomisen ajan löydät työsopimuksesta, työehtosopimuksesta tai työsopimuslaista.

Työsuhteen purkaminen koeajan jälkeen: työsuhde päättyy heti, ilman irtisanomisaikaa

Sinä olet vakavasti rikkonut sopimusta. Esimerkiksi työntekijä

- ei tule töihin.
- juo alkoholia tai käyttää huumeita työpaikalla.
- on väkivaltainen (esimerkiksi lyö työkaveria).
- vaarantaa työturvallisuutta (esimerkiksi ei noudata ohjeita, ei käytä suojarusteita, tekee toisten työskentelyn vaaralliseksi).

Työnantaja on vakavasti rikkonut sopimusta. Esimerkiksi työnantaja

- vaarantaa työturvallisuuden eli työpaikalla on vaarallista tehdä töitä.
- ei maksa palkkaa.
- on väkivaltainen tai käyttäytyy todella epäasiallisesti.

Syyn täytyy olla asiallinen

- Työnantaja ei koskaan saa päättää työsuhdetta **epäasiallisten syiden** takia, esimerkiksi
  - kuulut ammattiliittoon tai osallistut politiikkaan
  - olet vanha ja työnantaja haluaa palkata nuoremman tilalle
  - sinulla on eri uskonto kuin muilla
  - sairastut tai odotat lasta.

Syrjintä työn irtisanomisessa

- **Syrjintää on se, että sinua on kohdeltu huonosti.**
- Voit ilmoittaa työnantajalle, että et hyväksy työsuhteen päättämistä.
- Työpaikan luottamusmies voi auttaa sinua.

Työtodistus

- Työnantajan täytyy antaa työntekijälle työtodistus.
- Voit myös itse pyytää työtodistusta.
- Tarvitset työtodistusta, kun haet uutta työpaikkaa.
- Työtodistuksessa lukee aina
  - milloin työ alkoi
  - milloin työ loppui
  - työtehtävät.
- Työtodistuksessa voidaan myös kertoa,
  - miksi työsuhde loppui
  - **jos työntekijä haluaa,** millainen työntekijä sinä olet.
- Sinulla on oikeus pyytää ”lyhyt työtodistus”, jos niin haluat.

Tehtävä 1

- Aleksi aloitti työt rakennuksella.
- Työsopimus on vakituinen.
- Koeaika on 4 kk.
- Aleksi huomasi ensimmäisen viikon jälkeen, että työpaikalla ei ollut kivaa.
- Fiilis työpaikalla oli huono, eikä pomo auttanut tarpeeksi.
  - Voiko Aleksi päättää työsopimuksen?
  - Kuinka kauan hänen pitää vielä työskennellä?
  - Onko kyseessä purkaminen vai irtisanominen?

Tehtävä 2

- Fatima aloitti työt lähihoitajana.
- Työsopimus on määräaikainen, 12 kk. Koeaika on 4 kk.
- Kahden kuukauden jälkeen Fatima alkoi odottaa lasta.
- Pomo sanoi, että työ ei onnistu, kun odottaa vauvaa, koska se on raskasta ja pitää jaksaa nostaa potilaita.
- Pomo kertoi, että purkaa sopimuksen koeaikana.
  - Voiko hän tehdä näin?

Tehtävä 3

- Julia aloitti työt lastenhoitajana päiväkodissa.
- Työsopimus on määräaikainen 10 kk. Koeaika on 4 kk.
- Kuuden kuukauden jälkeen Julia sai opiskelupaikan toiselta alalta.
  - Voiko Julia irtisanoa tai purkaa työsopimuksen?

Tehtävä 4

- Elias on saanut uuden työtarjouksen.
- Hän haluaa aloittaa uudessa työpaikassa mahdollisimman pian.
- Hän päättää irtisanoutua ja kertoo pomolle, että hän haluaa lopettaa työn heti seuraavana päivänä.
  - Voiko Elias irtisanoutua ja lopettaa työn heti seuraavana päivänä?

Vastaukset

- Tehtävä 1: koeaika puretaan ja Aleksis voi lopettaa työt samana päivänä.
- Tehtävä 2: ei ole ok, koska syy on epäasiallinen. Työnantaja ei saa päättää sopimusta, vaan se jatkuu 12 kuukautta.
- Tehtävä 3: Julia ei voi irtisanoutua työstä, koska määräaikaista sopimusta ei voi purkaa eikä irtisanoa; Julian työ jatkuu 10 kuukautta.
- Tehtävä 4: Elias voi irtisanoutua, mutta työsuhde jatkuu vielä irtisanomisajan.

Oikein vai väärin?

Tehtävä on myös [WordWallissa](#).

1. Suomessa työtä voi tehdä myös ilman työsopimusta.
2. Työsopimus kannattaa aina tehdä kirjallisesti.
3. Työsopimus voidaan tehdä myös suullisesti.
4. Toistaiseksi voimassa oleva sopimus tarkoittaa sopimusta, jossa ei ole loppumispäivää.
5. Työsopimuksessa on aina koeaika.

Oikein vai väärin?

6. Koeaika voi olla enintään 2 kuukautta.
7. Koeaikana työsopimus voidaan purkaa eli lopettaa heti.
8. Työsopimuksessa voi olla huonommat ehdot kuin työehtosopimuksessa.
9. Työsopimuksessa lukee, missä paikassa teet töitä (työntekopaikka).
10. Palkan määrä kirjoitetaan aina työsopimukseen.

Oikein vai väärin?

11. Jos alalla on työehtosopimus, työsopimusta ei tarvitse tehdä.
12. Kirjalliseen työsopimukseen tulee vain työnantajan (esihenkilön) allekirjoitus.
13. Määräaikaisen työsopimuksen voi irtisanoa (lopettaa), jos löytää toisen työpaikan.
14. Jos yrityksen rahat loppuvat, se saa irtisanoa työntekijöitä.
15. Irtisanomisaika tarkoittaa, kuinka kauan työsuhde jatkuu vielä irtisanomisen jälkeen.

Oikein vai väärin?

16. Jos työntekijä tulee humalassa töihin, työsuhde voidaan purkaa heti.
17. Jos työnantaja ei tarjoa suojarahvarusteita, työsuhde voidaan purkaa heti.
18. Työntekijä ja työnantaja voivat molemmat purkaa työsopimuksen.
19. Työsopimus voidaan purkaa milloin vaan ilman syytä.
20. Jos työnantaja haluaa työhön miehen sijaan naisen, hän voi irtisanoa työsopimuksen.
21. Työnantajan täytyy kirjoittaa työtodistus, kun työ on päättynyt.

Oikeat vastaukset

1. V
2. O
3. O
4. O
5. V
6. V
7. O
8. V
9. O
10. O

11. V
12. V
13. V
14. O
15. O
16. O
17. O
18. O
19. V
20. V
21. O

5. Lähteet

Lähteet

Jääskeläinen Hanna & Krabbe Johanna 2020. Suomalaisessa työelämässä toimiminen, paikallinen tutkinnonosa 15 osp. Luettavissa: <https://aoe.fi/#/materiaali/478>. Luettu: 27.3.2024

SAK. Työelämän ABC: Luettavissa: [Työelämän ABC - SAK](#). Luettu: 21.3.2024

STTK. Työelämään.fi. Luettavissa: <https://tyoelamaan.fi/>. Luettu: 21.3.2024

Työsopimus.fi. Luettavissa: <https://tyosopimus.fi>. Luettu: 3.5.2024

Työsuojeluhallinto, verkkopalvelu. Luettavissa: https://tyosuojelu.fi/tyosuhde/tyosopimus_ Luettu: 16.4.2024

Kuvat: Pixabay.

6. Yhteystiedot

Tekijä

Saara Kallio

VIERKO

Vieraskielisen opetuksen kehittäminen

Kotimaisten kielten opetuksen
tarjonnan ja laadun kehittäminen
ammattillisessa koulutuksessa

2024

Lisätietoa:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko/>

